KANCELARIA SENATU

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 20 listopada 2017 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz niektórych innych ustaw

(druk nr 649)

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedłożona Senatowi ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz niektórych innych ustaw ma na celu wskazanie podmiotu obowiązanego do pokrywania kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia, powstałych w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostek samorządu terytorialnego (straż gminną lub straż miejską), w tym w szczególności należności z tytułu udziału w czynnościach wyjaśniających świadka, osoby mu towarzyszącej, biegłego, tłumacza, specjalisty oraz działającego z urzędu adwokata lub radcy prawnego.

Zgodnie z treścią dotychczas obowiązującego art. 117 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia (k.p.s.w.), wszelkie wydatki w toku postępowania w sprawach o wykroczenia wykłada tymczasowo Skarb Państwa (z wyjątkiem należności obrońcy lub pełnomocnika ustanowionego przez stronę).

Wydatki powstałe w toczącym się postępowaniu powinny być w każdym przypadku tymczasowo wykładane przez Skarb Państwa – bez względu na to, który organ prowadzi postępowanie w sprawie o wykroczenie, czy jest to organ funkcjonujący w ramach Skarbu Państwa (np. Policja), czy jednostka organizacyjna gminy (miasta) – straż gminna (miejska).

W przypadku czynności wyjaśniających prowadzonych przez formacje samorządowe, pojawił się w praktyce problem z określeniem, który organ reprezentując Skarb Państwa sfinansuje ze swojej części budżetowej wydatki poniesione przez te formacje z tytułu prowadzonych przez nie postępowań. Straże gminne (miejskie) są bowiem jednostkami

ul. Wiejska 6, 00-902 Warszawa, tel. 22 694-93-40, fax 22 694-91-06, e-mail: Beata.Mandylis@senat.gov.pl

organizacyjnymi gmin, które posiadają osobowość prawną i budżety odrębne od budżetu Państwa.

W aktualnym stanie prawnym brak jest podstaw prawnych do obciążania gmin obowiązkiem tymczasowego wykładania środków na wydatki powstałe w toku czynności wyjaśniających prowadzonych przez straż gminną (miejską), podczas gdy zgodnie z ustawą powinny być one pokrywane przez Skarb Państwa.

Uchwalona obecnie ustawa stanowi, że:

– wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez organ podległy władzom jednostki samorządu terytorialnego będą tymczasowo wykładane przez właściwą jednostkę samorządu terytorialnego,

– wydatki te będą miały charakter zryczałtowany (ryczałt nie obejmowałby należności biegłych lub instytucji wyznaczonych do wydania opinii oraz nieopłaconej przez strony pomocy udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych), a ich wysokość będzie określało stosowne rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości,

– w przypadku skazania sąd zasądzi zwrot wydatków i innych należności na rzecz odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,

– w razie umorzenia postępowania lub uniewinnienia obwinionego koszty postępowania poniosą odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego,

– koszty postępowania mediacyjnego ponosić będzie odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego –w zależności o tego, który organ (Policja czy Straż gminna lub miejska) skierował sprawę do postępowania mediacyjnego,

– koszty związane z udziałem w postępowaniu tłumacza w zakresie koniecznym dla zapewnienia obwinionemu prawa do obrony ponosić będą odpowiednio Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego –w zależności od tego, który organ prowadził czynności wyjaśniające,

– organami właściwymi do rozpatrzenia zażalenia na postanowienie organu prowadzącego czynności wyjaśniające w przedmiocie kosztów będzie organ nadrzędny, w przypadku straży gminnej (miejskiej) – prokurator, zaś w przypadku czynności wyjaśniających przeprowadzanych przez prokuratora – prokurator nadrzędny.

Przepisy ustawy Prawo o adwokaturze oraz ustawy o radcach prawnych precyzują, że koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu będą mogły ponosić Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego.

Z uwagi na zakres zmian wprowadzonych ustawą, nowelizacji wymagały będą także odpowiednie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości odnoszące się do kwestii ponoszenia kosztów nieopłaconej przez stronę pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokata lub radcę prawnego.

Zmiana art. 206 Kodeksu karnego wykonawczego, polegająca na dodaniu § 4, umożliwi jednostkom samorządu terytorialnego bezpośrednie dochodzenie zasądzonych na ich rzecz kosztów sądowych, z pominięciem angażowania w postępowanie egzekucyjne sądu wykonującego orzeczenie.

Zgodnie z art. 5 ustawy do czynności wyjaśniających podjętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosowane będą przepisy nowelizowanych ustaw w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, czyli przepisy nowe.

Ustawa określa dzień wejścia w życie na 1 stycznia 2018 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa jest efektem prac nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1814)

Pierwsze czytanie projektu ustawy miało miejsce na 48. Posiedzeniu Sejmu. Projekt został skierowany do Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach, która przedstawiła sprawozdanie w dniu 12 października 2017 r.

Drugie czytanie projektu ustawy miało miejsce na 51. posiedzeniu Sejmu. Wobec braku poprawek, ustawę uchwalono na tym samym posiedzeniu Sejmu, w dniu 9 listopada 2017 r.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Beata Mandylis
Główny legislator